

การดำเนินชีวิตของคนไทยในเชิงปรัชญา

พระมหากษัตริศ ดร.โธณ, ผศ.ดร.

อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย

๑. บทนำ

การดำเนินชีวิตของคนไทย มักจะมีความสำเร็จและได้รับการยกย่องจากสังคมเป็นอย่างมาก ความสำเร็จมักมีทั้งในด้านการงาน การครองเรือน การเข้าสังคม และการสร้างสรรค์สังคม จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจและนำทางการศึกษาให้ทราบว่าท่านเหล่านั้น ดำเนินชีวิตโดยมีหลักปรัชญาอย่างไรบ้าง ธรรมดาคนที่ไม่ยึดหลักปรัชญาประจำใจ ย่อมดำเนินชีวิตไปโดยไม่มีจุดหมายปลายทาง มักจะเป็นไปในทางลุ่มหลง แต่คนไทยส่วนใหญ่ประสบความสำเร็จในชีวิต เพราะท่านเหล่านั้นมีปรัชญาในการดำเนินชีวิตที่ชาญฉลาดและหลักแหลม เช่น บางท่านมีหลักว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ก็จะมุ่งมั่นทำแต่สิ่งที่ตนเห็นว่าเป็นความดี พยายามเว้นจากการกระทำที่ท่านเห็นว่าเป็นความชั่ว แม้ว่าผลที่ได้รับบางครั้งเป็นความชั่วร้าย แต่ก็ยังเชื่อว่าผลดีจะต้องเกิดขึ้นอย่างแน่นอนในวันหนึ่งข้างหน้า จึงเพียรทำแต่ความดี และเป็นตัวอย่างให้แก่ผู้คนในสังคมซึ่งมีปรากฏให้พบเห็นอยู่เสมอ

หลักการดำเนินชีวิตบางที่เรียกว่าปรัชญาการดำเนินชีวิตซึ่งมีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า ทำดีต่อชีวิต และคำว่า การมองโลก เพราะคนมีทำที่ต่อชีวิตหรือมองโลกอย่างไรก็มักดำเนินชีวิตไปตามทำที่หรือการมองนั้น ๆ ดังที่ รศ.ดร. ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ ระบุไว้ในรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง บทสังเคราะห์ภาพรวม การพัฒนาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคม ตอนหนึ่งว่า “โดยหลักมาตรฐานสากลที่เรียกว่า ระบบ ๓ แปร คือทำงานวันละ ๘ ชั่วโมง ศึกษาหาความรู้(วันละ) ๘ ชั่วโมง และพักผ่อนหลับนอน(วันละ) ๘ ชั่วโมง แต่ในความเป็นจริง คนไทยพร้อมที่จะทำงานวันละ ๑๐-๑๒ ชั่วโมง แล้วก็พักผ่อน บ้านเทิงและนอน”

ในเรื่องปรัชญาการดำเนินชีวิตนี้ขอยกตัวอย่างนักปรัชญาที่มีชื่อเสียง จำนวน ๓ ท่านคือ โสกราตีส ค่านท์ และซาร์ทท์เพื่อสนับสนุนว่า ท่านเหล่านี้ดำเนินชีวิตตามปรัชญาของตนเอง ท่านแรกคือโสกราตีส (พ.ศ. ๗๓-๑๔๔) เจ้าของคำพูดปรัชญาว่า “หนึ่งเดียวที่ข้าพเจ้ารู้คือรู้ว่าข้าพเจ้าไม่รู้อะไร” สื่อให้เห็นว่าโสกราตีสเป็นผู้แสวงหาความรู้ตลอดเวลา สังเกตได้จากการที่ท่านไปเที่ยวได้วาทะกับคนเก่งและคนมีชื่อเสียงในสังคมชาวกรีกในเวลานั้น เพื่อให้ได้ความรู้ใหม่ๆ จนกระทั่ง

---

๐ รศ.ดร.ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่อง บทสังเคราะห์ภาพรวมการพัฒนาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย. ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.), (กรุงเทพฯ : บริษัทเอดิชั่นเพรส โปรดักส์ จำกัด, ๒๕๔๖), หน้า ๑๖๑.

ในช่วงที่ถูกคุมขังก่อนถึงวาระสุดท้าย ท่านยังบอกกับเพื่อน ๆ และศิษย์ที่มาเยี่ยมว่า “นักปรัชญาคือผู้แสวงหาความรู้ที่สมบูรณ์ แต่นักปรัชญาไม่มีวันเข้าถึงความรู้ที่สมบูรณ์หากเขายังมีชีวิตอยู่ในโลกนี้ เพราะวิญญาณของเขาถูกคุมขังอยู่ในร่างกาย จึงขาดอิสรภาพในอันเข้าถึงสัจธรรม การประสบความสำเร็จคือการได้ปลดปล่อยวิญญาณจากเครื่องพันธนาการ เมื่อนั้นวิญญาณจะเข้าถึงความรู้ที่สมบูรณ์ นักปรัชญาผู้แสวงหาความรู้ที่สมบูรณ์จึงไม่กลัวความตาย” การแสวงหาความรู้จึงเป็นปรัชญาการดำเนินชีวิตของโสกราตีส^๒ ท่านที่สองคืออิมมานูเอล คานท์ (ค.ศ.1724-1804) ท่านเชื่อว่าเราทุกคนยอมรับว่าคุณลักษณะหรือสิ่งอื่นอาจดีได้ เช่น ความฉลาด ลากยศ อำนาจ เกียรติยศ ความสุข ฯลฯ กระนั้นความดีของสิ่งเหล่านี้ก็เป็นความดีที่มีเงื่อนไข ในบางสถานการณ์สิ่งเหล่านี้ อาจไม่ดีก็ได้ เจตนาดีเท่านั้นที่ดีย่างสมบูรณ์...” การกระทำและการพูดของท่านตลอดชีวิต ก็อยู่ในกรอบที่เรียกว่าเจตนาดี จึงกล่าวได้ว่า เจตนาดีเป็นปรัชญาการดำเนินชีวิตของท่าน” สำหรับท่านที่สามคือจอห์น ฮอล์มสเวิร์ท (ค.ศ.1905-1980) ประโยคปรัชญาของท่านที่เราคุ้นหูก็คือ “มนุษย์ถูกสถาปนาให้เป็นอิสระ” และคำกล่าวประโยคที่ว่า “มนุษย์เป็นอิสระอย่างสมบูรณ์” สารที่ประกอบกันก็คือมนุษย์มีอิสระที่จะเลือกตัดสินใจทำอะไรก็ได้ มีเสรีภาพที่จะเลือก แต่การเลือกต้องตามมาด้วยความรับผิดชอบ กรอบความประพฤติของท่านจึงอยู่ในเรื่องการมีอิสระที่จะเลือกตัดสินใจและรับผิดชอบต่อทางเลือกของตนเอง ในบางเรื่องท่านต้องรับผิดชอบต่อการใช้การถูกจำกัด การครองคู่กับคู่ชีวิตของท่าน ก็อยู่แบบต่างคนต่างมีอิสระ ใครอยากไปไหน อยากทำอะไร ก็ไปได้ทำได้ตามใจ แต่ทั้งสองครองคู่กันจนตลอดชีวิต รวมถึงการตัดสินใจปฏิเสธรางวัลโนเบลซึ่งเป็นรางวัลที่หลายท่านอยากได้ จึงกล่าวได้ว่าท่านได้ดำเนินชีวิตตามปรัชญาของท่าน คือ อิสระ ตัดสินใจเลือก และรับผิดชอบต่อ^๔ การดำเนินชีวิตของคนไทย ก็ดำเนินตามหลักปรัชญาของตน ดังเช่นที่จะกล่าวต่อไป

๒. ปรัชญาในการดำเนินชีวิตและการดำเนินชีวิตของ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต)

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) : นักบวชผู้ประสบความสำเร็จในชีวิต มีนามเดิมว่า ประยูร อารยางกูร หรือที่รู้จักกันดีทั่วไปในนามปากกาว่า “ป.อ. ปยุตฺโต” เกิดเมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม พ.ศ. ๒๔๘๑ ที่อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี ท่านได้บรรพชาเป็นสามเณรตั้งแต่อายุ ๑๒ ปี

^๒ ดูรายละเอียดใน พระราชวรมุนี (ประยูร ฐมมจิตฺโต), ปรัชญากรีก บ่อเกิดภูมิปัญญาตะวันตก, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สยาม บริษัทเคล็ดไทย จำกัด, ๒๕๔๐), หน้า ๑๑๓-๑๒๑.

^๓ ดูรายละเอียดใน เนื่องน้อย บุญยเนตร, จริยศาสตร์ตะวันตก : คานท์ มิลล์ ฮอบส์ ฮอล์มสเวิร์ท, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๙), หน้า ๑-๑๙.

^๔ อ้างแล้ว, หน้า ๒๐๑-๒๔๗.

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๔ และเข้ามาจำพรรษา ณ วัดพระพิเรนทร์ กรุงเทพฯ เรียนนักธรรมและบาลีจนสอบ
ได้นักธรรมชั้นเอก และเปรียญธรรม ๙ ประโยคขณะที่ยังเป็นสามเณร และได้รับการอุปสมบท
โดยเป็นนาคหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์ เมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๕ ณ พัทธสีมาวัด
พระศรีรัตนศาสดาราม โดยมีสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช (ปลด กิตฺติโสภโณ)
เป็นพระอุปัชฌาย์

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) มีความเจริญในพระพุทธศาสนาเป็นลำดับมาได้ผลิดงาน
วิชาการทางพระพุทธศาสนาเป็นจำนวนมากเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการ และมีความประพฤติดี
เป็นแบบอย่างที่ดีมาจนถึงปัจจุบัน^๕

ในการบรรพชาและอุปสมบทเป็นสามเณรและพระภิกษุ นั้น มีคำกล่าวขอบรรพชาตอนหนึ่งว่า
“...สพฺพทุกฺขนิสฺสรณนิพฺพาน สจฺจนิกรณฺตถาย เอตํ กาสาวํ ทตฺวา ปพฺพาเชต มํ ภนฺเต อนุกมฺป
อุปาทายฯ แผลความเป็นภาษาไทยว่า...ท่านผู้เจริญ ท่านจงอนุเคราะห์ข้าพเจ้า ท่านจงให้ผ้า
กาสาเยนั้น จงให้ข้าพเจ้าบวช เพื่อทำตนให้พ้นทุกข์ เพื่อให้แจ้งซึ่งพระนิพพานฯ”^๖ ตรงนี้ผู้เขียน
ถือว่าเป็นอุดมการณ์ของผู้บรรพชาและอุปสมบท หรือเรียกว่าเป็นปรัชญาในการดำเนินชีวิตของผู้
บรรพชาและอุปสมบทคือสามเณรและพระภิกษุทั้งหลาย โดยเฉพาะตรงที่กล่าวว่า บวชเพื่อทำตน
ให้พ้นทุกข์ เพื่อให้แจ้งซึ่งพระนิพพาน เป็นอุดมการณ์สูงสุดที่สามเณรและพระภิกษุจะต้องดำเนิน
ชีวิตไปเพื่อสิ่งนี้ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) ก็เป็นพระภิกษุรูปหนึ่งซึ่งต้องกล่าวคำเหล่านี้
และปฏิบัติตนตามไปด้วย ซึ่งท่านก็ปฏิบัติได้ดี ท่านจึงเพียบพร้อมด้วยปฏิบัติทางจริยาวัตรอันเรียบร้อย^๗
เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของคนโดยทั่วไปดังที่เป็นอยู่

พระภิกษุผู้ร่วมอุดมการณ์เดียวกัน หรือร่วมปฏิบัติตามปรัชญาในการดำเนินชีวิตอันเดียว
กันนี้ แล้วปรากฏชื่อเสียงเด่นเป็นสง่าในวงการพระพุทธศาสนา สังคมไทยและสังคมโลกยังมีอีก
หลายรูปเช่น พระธรรมวิสุทธิมงคล (บัว ญาณสมฺปนฺโน) พระวิปัสสนากรรมฐานสายหลวงปู่
ภูริทัตโต เจ้าอาวาสวัดป่าบ้านตาด จังหวัดอุดรธานีที่มีชื่อเสียง^๘ และพระราชาธรรมนิเทศ (พยอม
กลฺยาโณ) เจ้าอาวาสวัดสวนแก้ว จังหวัดนนทบุรี เป็นพระนักเทศน์ที่มีลักษณะการเทศน์เป็นแบบ
ฉบับเฉพาะของตน^๙ เป็นต้น

^๕ ดูรายละเอียดใน พินิตา อังจันทร์เพ็ญ, วิถีแห่งปราชญ์ฉบับสมบูรณ, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพฯ:
ลิเบอร์ตีเพรส, ๒๕๔๘), หน้า ๒๒๕-๒๔๙. และเว็บไซต์ที่ <http://th.wikipedia.org/wiki/EO/...13> ธันวาคม 2553.

^๖ ดู วิ. ม. (ไทย) ๔/๘๖/๖๒.

^๗ พินิตา อังจันทร์เพ็ญ, วิถีแห่งปราชญ์ฉบับสมบูรณ, หน้า ๑๑.

^๘ <http://th.wikipedia.org/wiki/EO/...๑๕> ธันวาคม ๒๕๕๓., และ <http://xn—p3csfaOe.co.cc/EO/B8/...๑๕>
ธันวาคม ๒๕๕๓.

^๙ <http://www.panyathai.or.th/wiki/index.php/EO/B8/...๑๓> ธันวาคม ๒๕๕๓.

อีกประการหนึ่งเมื่อมีผู้ถามพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) ว่า “ท่านมีคติชีวิตของท่านเองหรือไม่ ถ้ามีคืออะไร?” ท่านตอบว่า “คติชีวิตที่อาตมายึดประพฤติปฏิบัติมาตลอด คือบัณฑิตย่อมฝึกตน คติอีกข้อหนึ่งซึ่งถือมาก่อน และต่อมาก็ถือไว้ด้วยกันคือ ถ้าจะทำอะไรก็ต้องพยายามทำให้สำเร็จและทำให้ดีที่สุด”^{๖๐} เมื่อพิจารณาให้ดีแล้วจะเห็นว่า พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) ได้ปฏิบัติตามอุดมการณ์ที่ได้กล่าวไว้เมื่อบรรพชาและอุปสมบท รวมทั้งปฏิบัติตามคติชีวิตของท่านซึ่งทั้งหมดนั้นถือว่าเป็นปรัชญาในการดำเนินชีวิตของท่าน เมื่อตั้งปรัชญาในการดำเนินชีวิตไว้ได้อย่างไร ท่านก็ได้ปฏิบัติตามนั้นอย่างเคร่งครัด เป็นผลให้การทำงานเชิงวิชาการของท่านเป็นงานที่มีคุณภาพปรากฏเด่นให้พวกเราได้ชื่นชมกันอยู่ในปัจจุบันนี้ ในประเด็นนี้ผู้เขียนคิดว่า พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) และคณะ มีทรรศนะเช่นเดียวกันกับนักปรัชญากลุ่มพุทธิปัญญานิยม (intellectualism)^{๖๑} เพราะมีทรรศนะว่าพุทธิปัญญา (ความพันทุกข์, นิพพาน) มีความสำคัญเหนือสิ่งอื่นใด

๓. ปรัชญาในการดำเนินชีวิตและการดำเนินชีวิตของอาจารย์สุชีพ ปุญญานุภาพ

อาจารย์สุชีพ ปุญญานุภาพ : ครูอาจารย์นักสอนนักบรรยายผู้ประสบความสำเร็จในชีวิตเกิด ณ ตำบลบางไทรป่า อำเภอบางปลา (อำเภอบางเลนในปัจจุบัน) จังหวัดนครปฐม เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๓ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๐ ในครอบครัวที่มีอาชีพค้าขาย ในวัยเด็กอาจารย์สุชีพได้ศึกษาจบชั้นประถมปีที่ ๕ (ซึ่งเทียบได้กับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ในสมัยปัจจุบัน) เมื่อจบการศึกษาเบื้องต้นแล้วได้เข้าเรียนภาษาบาลีที่วัดกันมาตุยาราม กรุงเทพฯ เมื่ออายุประมาณ ๑๓ ปี ก็กลับไปบรรพชาเป็นสามเณรเพื่อศึกษาเล่าเรียนต่อในทางพระศาสนา ณ วัดสัมปทวน อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยเป็นศิษย์ของพระปฐมนคราจารย์ (วงศ์ โอทาตฺตฺโณ) เจ้าอาวาสวัดสัมปทวน และเจ้าคณะจังหวัดนครปฐมในขณะนั้น แล้วจึงเข้ามาศึกษาเล่าเรียนต่อ ณ วัดกันมาตุยาราม เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพฯ จนสอบไล่ได้ชั้นนักธรรมเอก และบาลีได้เป็นเปรียญธรรม ๗ ประโยค ตั้งแต่ยังเป็นสามเณร

อาจารย์สุชีพ ปุญญานุภาพได้อุปสมบท ณ วัดกันมาตุยาราม เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๐ โดยเจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธิสโรชาจารย์ (เจริญ ญาณวโร) วัดเทพศิรินทราวาส เป็นพระอุปัชฌาย์ ได้รับฉายาว่า สุชีโว หลังจากอุปสมบทได้ ๒ พรรษา ก็สอบไล่ได้เปรียญธรรม ๘ ประโยค ต่อมาท่านได้ทำคุณประโยชน์แก่วงการศึกษาในพระพุทธิศาสนาเป็นอย่างมาก เช่นก่อตั้งมหาจุฬาราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์ เป็นต้น ต่อมาเมื่อวันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๔๙๕ ท่านได้ลาสิกขาบทแล้วได้ทำงานในกระทรวงวัฒนธรรม และองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย(อสท.)

^{๖๐} พินิตา อังจันทร์เพ็ญ, วิถีแห่งปราชญ์ฉบับสมบูรณ์, หน้า ๑๑.

^{๖๑} พจนานุกรมศัพท์ปรัชญา อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, (กรุงเทพฯ : บริษัท อมรินทร์ พรินต์ติ้งกรุ๊ป จำกัด, ๒๕๓๒), หน้า ๕๖.

และยังช่วยงานด้านการศึกษาโดยเฉพาะงานสอน งานบรรยายวิชาการทางพระพุทธศาสนาในมหาวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์จนตลอดชีวิต

เวลาส่วนใหญ่ในชีวิตของท่านได้อุทิศในงานสอน งานบรรยาย งานวิชาการด้านพระพุทธศาสนา มีผลงานทางวิชาการเป็นที่ยอมรับจำนวนมาก การดำเนินชีวิตของท่านในส่วนที่ท่านเอาใจใส่ในงานสอน งานบรรยายวิชาการทางพระพุทธศาสนา สอดคล้องกับหลักธรรมของกัลยาณมิตร^{๑๒} คือท่านอาจารย์สุชีพดำเนินชีวิตแบบเป็นคนน่ารัก เข้าถึงจิตใจของนักศึกษาและผู้ฟังทั้งหลาย สร้างความรู้สึกสนิทสนม เป็นกันเอง ชวนใจนักศึกษาให้อยากเข้าไปศึกษาได้ตาม (ตรงกับภาษาบาลีว่า ปิโย แปลว่า น่ารัก) ท่านเป็นผู้ประพฤติสมควรแก่ฐานะ ทำให้เกิดความรู้สึกอบอุ่น เป็นที่พึ่งได้และปลอดภัย (ครู แปลว่า นำเคารพ) ท่านเป็นผู้มีความรู้จริง ทรงภูมิปัญญาแท้จริง และเป็นผู้ฝึกฝนปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ เป็นที่น่ายกย่อง ควรเอาอย่าง ทำให้ผู้ศึกษาและผู้ฟังเอ่ยอ้างและรำลึกถึงด้วยความซาบซึ้ง มั่นใจและภาคภูมิใจ (ภาวนิโย แปลว่า นำเจริญใจ) ท่านเป็นคนพูดเป็นรู้จักชี้แจงให้เข้าใจ รู้ว่าเมื่อไรควรพูดอะไร อย่างไร คอยให้คำแนะนำว่ากล่าวตักเตือน เป็นที่ปรึกษาที่ดี (วตฺตา แปลว่า รู้จักพูดให้ได้เหตุผล) ท่านเป็นผู้พร้อมที่จะรับฟังคำปรึกษาซักถามแม้จุกจิกตลอดจนอดทนฟังคำล่วงเกินและคำตักเตือนวิพากษ์วิจารณ์ต่าง ๆ โดยไม่เบื่อหน่าย ไม่เสียอารมณ์ (วจนฺทฺขโม แปลว่า ทนต่อถ้อยคำ) ท่านเป็นผู้กล่าวชี้แจงเรื่องราวต่าง ๆ ที่ลึกซึ้งซับซ้อนให้เข้าใจได้ และสอนนักศึกษาให้ได้เรียนรู้เรื่องราวที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นไป (คมภีรณฺจ กถิ กตฺตา แปลว่า แถลงเรื่องล้าลึกได้) และท่านไม่ชักจูงนักศึกษาและผู้ฟังไปในทางเสื่อมเสีย หรือเรื่องราวเหลวไหลไม่สมควร (โน จฏฺฐาเน นินฺยชเย แปลว่า ไม่ชักนำในอฐานะ)^{๑๓} ผู้เขียนเข้าใจว่าอาจารย์สุชีพได้ตั้งคุณธรรมของกัลยาณมิตรไว้เป็นปรัชญาในการดำเนินชีวิต แล้วท่านได้ดำเนินชีวิตตามนั้น^{๑๔} ปรากฏผลงานที่เด่นในด้านการสอนการบรรยาย เป็นประโยชน์ต่อวงการศึกษพระพุทธศาสนาเป็นอย่างยิ่ง ผู้เขียนคิดว่าครูอาจารย์นักสอนนักบรรยายนี้มีพรรณณะคล้ายกับนักปรัชญากลุ่มประโยชน์นิยม (utilitarianism)^{๑๕} คือมีพรรณณะว่าประโยชน์สุขของคนหมู่มากสำคัญกว่า ดีกว่าประโยชน์สุขของตนเอง

^{๑๒} ฅง.สตุตฺก. (ไทโย) ๒๓/๓๖/๕๖.

^{๑๓} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ, พิมพ์ครั้งที่ ๑๕, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๕๒), หน้า ๖๓๑-๖๓๓.

^{๑๔} <http://www.dharma-gateway.com/ubasok-sucdeep.htm> ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๓.

^{๑๕} พจนานุกรมศัพท์ปรัชญา อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. หน้า ๑๑๗.

๔. ปรัชญาในการดำเนินชีวิตและการดำเนินชีวิตของนางนวลพรรณ ล่ำซำ

นางนวลพรรณ ล่ำซำ : นักธุรกิจผู้ประสบความสำเร็จในชีวิต เกิดเมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๙ เป็นบุตรของนายโพธิพงษ์ ล่ำซำ และนางยุพา ล่ำซำ ทั้งคู่เป็นนักธุรกิจที่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีทรัพย์สินมากเป็นอันดับต้นๆของประเทศไทย นางนวลพรรณ ล่ำซำได้ดำเนินกิจการต่อบิตามารดา และถือว่าเป็นผู้ประสบความสำเร็จด้านธุรกิจเป็นอย่างดีเช่นกัน ต่อมาได้เป็นกรรมการผู้จัดการบริษัทเมืองไทยประกันภัยจำกัด เป็นผู้ช่วยเหลือราชการพรรคประชาธิปัตย์ (นายสุเทพ เทือกสุบรรณ) และเป็นที่ปรึกษาผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (นายอภิรักษ์ โกษะโยธิน) นอกจากนี้เป็นผู้บริหารระดับสูงในธุรกิจประกันภัยของตระกูล นางนวลพรรณยังเปิดกิจการของตนเอง เช่นธุรกิจนำเข้าสินค้าแฟชั่นแบรนด์เนมหลายแบรนด์ ผ่านทางบริษัท วรรณมานี จำกัด และบริษัท ชังฮอนอเร่ (กรุงเทพ) จำกัด เริ่มจากแบรนด์แรกคือ แอร์เมส (Hermes) จนมีมากมายหลายแบรนด์ในปัจจุบัน เช่น เอ็มโพริโอ อาร์มานี (Emporio Armani), ทอดส์ (Tod's), โรโต้, โคลเอ้ (Chole), ครีโตเฟิล และบลูมารีน (Blumarine) นับว่านางนวลพรรณ ล่ำซำ เป็นนักธุรกิจที่มีความโดดเด่นเป็นอย่างมากในยุคปัจจุบัน^{๖๖}

ในทางพระพุทธศาสนาคุณธรรมที่โดดเด่นในด้านนี้ก็คือ ทิฐุธรรมมีกัตถสังวัตตนิทธรรม หมายถึงธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ในปัจจุบันหรือหลักธรรมอันอำนวยประโยชน์สุขขั้นต้น^{๖๗} ผู้เขียนมีความเห็นว่านางนวลพรรณ ล่ำซำ ได้ยึดถือหลักธรรมชุดนี้เป็นปรัชญาในการดำเนินชีวิต จึงทำให้การดำเนินชีวิตประสบผลสำเร็จดังที่ปรากฏ นั่นคือนางนวลพรรณมีความขยันหมั่นเพียรในการประกอบกิจการต่าง ๆ ของตนเอง (อุฏฐานสัมปทา) มีความประหยัดและรู้จักรักษาทรัพย์สมบัติของตนที่มีอยู่และที่หามาได้ (อารักขสัมปทา) รู้จักคบเพื่อนตลอดถึงเลือกกลุ่มลูกค้าที่เหมาะสมกับธุรกิจ (กัลยาณมิตรตตทา) และทำตนสม่ำเสมอทั้งในด้านการปฏิบัติตนให้ลูกค้าเชื่อถือและด้านความขยันละเอียดรอบคอบรู้จักกำหนดรายจ่ายให้เหมาะสมกับรายได้ (สมชีวิตา) ทำให้ธุรกิจเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและราบรื่น ในประเด็นนี้ผู้เขียนคิดว่ากลุ่มนักธุรกิจมีความคิดที่จะสร้างประโยชน์แก่ตนเอง เห็นตนเองสำคัญกว่าคนอื่น คิดว่าผลประโยชน์ส่วนตัวเท่านั้นที่เป็นแรงจูงใจให้บุคคลกระทำการต่าง ๆ ซึ่งมีทรรศนะอย่างเดียวกันกับนักปรัชญากลุ่มอัตตานิยม (egoism)^{๖๘} ซึ่งมีทรรศนะว่าผลประโยชน์ส่วนตัวเท่านั้นเป็นสิ่งที่บุคคลพึงแสวงหา

^{๖๖} <http://th.wikipedia.org/wiki//EO/B8/...๑๓> ธันวาคม ๒๕๕๓.

^{๖๗} อภ. อภฺจก. (ไทย) ๒๓/๑๔๔/๒๘๙.

^{๖๘} พจนานุกรมศัพท์ปรัชญา อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, หน้า ๓๓๓.

๕. สรุป

ดังที่กล่าวมาจะเห็นว่าผู้แทนคนไทย ๓ กลุ่ม ได้แก่กลุ่มนักบวช กลุ่มครูอาจารย์ผู้สอนผู้บรรยาย และกลุ่มนักธุรกิจที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต จะมีปรัชญาในการดำเนินชีวิต เมื่อตั้งปรัชญาในการดำเนินชีวิตไว้อย่างไรแล้วก็ดำเนินชีวิตไปตามปรัชญานั้น ทำให้ชีวิตเป็นไปตามที่ตนกำหนด เรียกว่ากำหนดชีวิตของตนเองได้ กลุ่มที่ไม่ได้ตั้งไว้ก็เป็นพวกไม่มีจุดหมายปลายทางที่แน่นอน ทำให้ดำเนินชีวิตผิดพลาดได้โดยง่าย และอาจกล่าวได้ว่านักบวชเป็นผู้แทนของนักปรัชญากลุ่มพุทธปรัชญา นิยม(intellectualism) ครูอาจารย์ผู้สอนผู้บรรยายเป็นผู้แทนของนักปรัชญากลุ่มประโยชน์นิยม (utilitarianism) นักธุรกิจเป็นผู้แทนของนักปรัชญากลุ่มอัตตานิยม (egoism) มีตัวอย่างให้เห็นมากมาย ในสังคมไทย จึงกล่าวได้ว่าการตั้งปรัชญาในการดำเนินชีวิตไว้ ปรัชญานั้นก็จะเป็นทั้งจุดหมาย ปลายทาง และเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตต่อไป จะกล่าวว่า เป็นการสร้างรูปธรรมจากนามธรรม ก็ได้ ความดังกล่าวมานี้ อาจชี้ให้เห็นว่า นี่เป็นประโยชน์อย่างหนึ่งของปรัชญา.

* * * * *

บรรณานุกรม

จำนงค์ ทองประเสริฐ. **ตรรกศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ ๑, กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘.

_____. **ปรัชญาประยุกต์ ชุดอินเดีย**. กรุงเทพมหานคร: ตันอ้อ แกรมมี จำกัด, ๒๕๓๘.

จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์. **พื้นฐานทางจริยธรรมของพระพุทธศาสนา**. ใน **รวบรวมบทความทางวิชาการ**

พระพุทธศาสนาและปรัชญา (หน้า ๔๑-๕๐). กรุงเทพมหานคร:

โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๐.

ชัยวัฒน์ อัดพัฒน, รศ. **ปรัชญาตะวันตกร่วมสมัย**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๓๒.

เดือน คำดี, ดร. **ปัญหาปรัชญา**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไอเดียเนสต์, ม.ป.ป.

เทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต), พระ. **พุทธศาสนาในฐานะเป็นรากฐานของวิทยาศาสตร์**.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ๒๕๓๕

_____. **เทคโนโลยีกับศาสนาและเกณฑ์วินิจฉัยความหมายและคุณค่าของพุทธธรรม**.

กรุงเทพมหานคร: หจก. ภาพพิมพ์. ๒๕๓๔.

เนืองน้อย บุญเนตร. **จริยศาสตร์ตะวันตก: ค่านท์ มิลล์ ฮอบส์ รอลส์ ชาร์ท**.

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๘.

ปรีชา ช่างขวัญยืน (แปล). **อุดมรัฐ**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๓.

ราชวรมณี (ประยูร ฐมจินตโต), พระ. **ปรัชญากรีก บ่อเกิดภูมิปัญญาตะวันตก**. พิมพ์ครั้งที่ ๓.

กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ศยาม บริษัทเคล็ดไทย จำกัด, ๒๕๔๐.

พนิดา อังจันทร์เพ็ญ. **วิถีแห่งปราชญ์ฉบับสมบูรณ์**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร:

ลิเบอร์ตีเพรส, ๒๕๔๘.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. **พระไตรปิฎกภาษาบาลี**. ฉบับมหาจุฬาเตปิฎก. ๒๕๐๐.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, ๒๕๐๖.

_____. **พระไตรปิฎกภาษาไทย** ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘.

มหามกุฏราชวิทยาลัย. **ธมฺมปทฎกถา ปญจโม ภาโค**. กรุงเทพมหานคร:

โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย. ๒๕๓๑.

ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕**. (พิมพ์ครั้งที่ ๖).

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อักษรเจริญทัศน์. ๒๕๓๘.

_____ . พจนานุกรมศัพท์ปรัชญา อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน.

กรุงเทพมหานคร บริษัท อมรินทร์ พริ้นติ้ง กรุ๊ป จำกัด, ๒๕๓๒.

รศ.ดร.กิติพัฒน์ นนทปัทมะดูล. การวิจัยเชิงคุณภาพในสวัสดิการสังคม:แนวคิดและวิธีวิจัย.

พิมพ์ครั้งที่ ๒, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๐.

รศ.ดร.ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ บทสังเคราะห์ภาพรวมการพัฒนาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย. ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.), กรุงเทพมหานคร : บริษัทเอดิชั่นเพรส โปรดักส์ จำกัด.

Govinda, Lama Anagarika. **The Psychological Attitude of Early Buddhist Philosophy.**

London: Rider & Company, 1969.

Jayasuriya, W. F.Dr. **The Psychology and philosophy of Buddhism.** Kuala Lumpur:

Buddhist Missionary Society, 1976.

Jayatilleke, K.N. **Ethics in Buddhist Perspective.** Ceylon: Buddhist Publication, 1970.

Johansson, Nolan Pliny. **Buddhism: The Religion of Analysis.** London: George Allen & Unwin, 1969.

Kalupahana, David, J. **A History of Buddhist Philosophy.** Hawaii: University of Hawaii

Press, 1992.

Medis, N.K.G. **The Question of King Milinda an Abridgement of the Milindapanha.**

Kandy : Buddhist Publication Society, 2001.

W.L. Reese. **Dictionary of Philosophy and Religion : Eastern and Western Thought.**

Fourth Printing, New Jersey : Humanities Press, 1987.

<http://th.wikipedia.org/wiki/EO/...๑๓> ธันวาคม ๒๕๕๓.

<http://th.wikipedia.org/wiki/EO/...๑๕> ธันวาคม ๒๕๕๓.

<http://xn—pncsfaOe.co.cc/EO/B๘/...๑๕> ธันวาคม ๒๕๕๓.

<http://www.panyathai.or.th/wiki/index.php//EO/B8/...๑๓> ธันวาคม ๒๕๕๓.

<http://www.dharma-gateway.com/ubasok-sucheep.htm> ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๓.

<http://th.wikipedia.org/wiki//EO/B8/...๑๓> ธันวาคม ๒๕๕๓.